Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004354

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-08-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондарєв Максим Андрійович

2. Maksym A. Bondariev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-9461-5964

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 101

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: природничі науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Екологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Ветеринарна медицина

Місце роботи здобувача: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16480

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.35

Тема дисертації:

1. Лучні та прибережні екосистеми долини річки Сули у межах Сумської області: флора, популяції лікарських рослин, засади раціонального природокористування.

2. Meadow and riparian ecosystems of the Sula River valley within Sumy Region: flora, populations of medicinal plants and principles of sustainable natural resource management.

Реферат/анотація:

1. У дисертаційному дослідженні представлено аналіз флористичного ядра лучних і прибережних екосистем долини р. Сули в межах Сумської області (північно-східна Україна), проведено комплексний популяційний аналіз модельних видів перспективних лікарських рослин – Potentilla reptans L. і Potentilla anserina L. на рекреаційно-сінокісному градієнті, а також обґрунтовано засади раціонального природокористування для цих екосистем з урахуванням екологічних наслідків широкомасштабної війни. У процесі досліджень поєднано флористичний, еколого-ценотичний, синфітоіндикаційний, морфометричний, онтогенетичний і віталітетний підходи. Установлено, що флористичне ядро досліджуваних екосистем охоплює 385 видів судинних рослин із 194 родів та 50 родин; 42,6 % видового складу становлять види з лікарськими властивостями. Флористична структура характеризується провідною роллю родин Poaceae, Asteraceae та Cyperaceae, переважанням гемікриптофітів, а за походженням – євроазіатських і європейських видів. За

результатами синфітоіндикаційного аналізу охарактеризовано екологічні ніші видів за 12 екочинниками, визначено відносну ширину еконіші (RWN) та виділено групи видів із різним рівнем екологічної пластичності й вразливості до кліматичної трансформації довкілля. Для P. reptans і P. anserina як вегетативно-рухливих форм установлено індивідуальні стратегії підтримання популяційної стійкості за умов антропогенного тиску, що проявляються у різному поєднанні морфометричних, онтогенетичних і віталітетних характеристик. Для оцінювання просторової організації особин запропоновано алометричний індекс розподілу біомаси – Biomass Distribution Index (BDI, %). На основі проведених досліджень обґрунтовано засади раціонального природокористування, що передбачають розмежування режимів рекреаційного та сінокісного використання, збереження екологічної мозаїчності лучних і прибережних екосистем, охорону вразливих компонентів біорізноманіття, використання ресурсів лікарських рослин з урахуванням стану їхніх популяцій та адаптивне управління трансформованими територіями.

2. The dissertation presents an analysis of the floristic core of meadow and riparian ecosystems of the Sula River valley within Sumy Region, north-eastern Ukraine; a comprehensive population analysis of the model species of promising medicinal plants, Potentilla reptans L. and Potentilla anserina L., along the recreational and mowing gradient; and the substantiation of principles for sustainable natural resource management of these ecosystems, taking into account the ecological consequences of the large-scale war. The study combines floristic, ecological-coenotic, synphytoindication, morphometric, ontogenetic and vitality research approaches. It was established that the floristic core of the studied ecosystems comprises 385 vascular plant species across 194 genera and 50 families; medicinal plant species account for 42,6 % of the floristic composition. The floristic structure is characterized by the leading role of Poaceae, Asteraceae and Cyperaceae, the predominance of hemicryptophytes, and the prevalence of species with Eurasian and European range types. Based on synphytoindication analysis, the ecological niches of the species were characterized according to 12 ecological factors, the relative niche width (RWN) was determined, and groups of species with different levels of ecological plasticity and vulnerability to environmental transformation were identified. For Potentilla reptans and P. anserina as vegetatively mobile forms, individual strategies for maintaining population stability under anthropogenic pressure were established. These strategies are manifested in different combinations of morphometric, ontogenetic and vitality characteristics. To assess the spatial organization of individuals, the Biomass Distribution Index (BDI, %) was proposed. On the basis of the study, principles of sustainable natural resource management were substantiated, including the differentiation of recreational and mowing regimes, conservation of the ecological mosaic of meadow and riparian ecosystems, protection of vulnerable components of biodiversity, use of medicinal plant resources with regard to the state of their populations, and adaptive management of transformed areas.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Бондарєв М. А., Бондарєва Л. М. Морфометричні характеристики модельних особин Potentilla reptans L. у лучних та прибережних фітоценозах долини річки Сули як прояв екологічної пластичності та адаптивного потенціалу популяцій. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і біологія. 2026. 64(1). С. 65–73. DOI: https://doi.org/10.32782/agrobio.2026.1.7
- Бондарєв М. А. Луки в системі наукового вивчення. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і біологія. 2025. 60(2). С. 20–28. DOI: https://doi.org/10.32782/agrobio.2025.2.3
- Бондарєв М. А., Скляр В. Г. Екологічна структура флори лікарських рослин заплавних лук верхньої та середньої течії річки Сули. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і

біологія. 2025. 61(3). С. 55–63. DOI: https://doi.org/10.32782/agrobio.2025.3.6
- Бондарєва Л. М., Скляр В. Г., Бондарєв М. А. Динаміка вегетативної та генеративної сфери популяцій звіробою звичайного. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і біологія. 2023. 52(2). С. 3–8. DOI: https://doi.org/10.32782/agrobio.2023.2.1
- Bondarieva L., Skliar V., Bondariev M., Roshchupkin A., Butenko S., Antal T., Toryanik V., Mikulina M., Kytaihora A., Prokofiev D. Ecological monitoring of medicinal plants populations under different ecological-cenotic and anthropogenic environmental conditions. Ecological Engineering & Environmental Technology. 2024. 25(8). P. 285–296. DOI: https://doi.org/10.12912/27197050/190038

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U113245

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скляр Вікторія Григорівна
2. Viktoriia H. Skliar

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1301-7384

Додаткова інформація: scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59671609800&origin=recordpag

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лукаш Олександр Васильович
2. Oleksandr V. Lukash

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2702-6430

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=en&user=KDY-2pUAAAAJ; https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202369398

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жук Аліна Володимирівна
2. Alina V. Zhuk

Кваліфікація: д. б. н., доцент, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0405-8037

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зубцова Інна Володимирівна
2. Inna V. Zubtsova

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: ;https://orcid.org/0000-0001-6339-931X;https://scholar.google.com.ua/citations?user=ngSZQ0IAAAAJ&hl=uk;https://www.mendeley.com/profiles/inna-zubtsova/;https://publons.com/researcher/1834093/inna-m-zubtsova/

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кирильчук Катерина Сергіївна
2. Kateryna S. Kyrylchuk

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9968-4833

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Троценко Володимир Іванович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Троценко Володимир Іванович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Веретейченко Ірина Анатоліївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна